

Deze punten zonder meer niet te aanvaarden is dwaling.

Daar zijn aanvaardbaar als voldoende verantwoorde:

1. Maria had meer genade dan alle engelen en heiligen te zamen.

2. Maria heeft nooit de geneigdheid ten kwade gehad.

3. St. Jozef deed met Maria samen de gelofte van maagdelijkheid.

Deze punten zonder meer weigeren te aanvaarden is domheid.

In deze leer toont Rome haar sectarisch karakter.

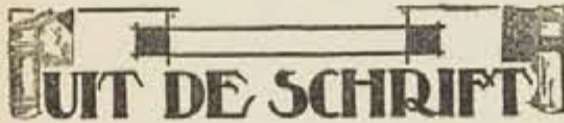
Ofschoon zij zelf moet toestemmen, dat de Heilige Schrift ons niets leert van de Maria-verering, eischt zij op dit punt een blinde gehoorzaamheid. En daarmee eert zij Maria niet. 't Was Maria genoeg een plaats in te nemen in de gemeente, een eenvoudig kerklid te zijn, Rome plaatst haar boven de gemeente. 't Was Maria genoeg, de dienstmaagd des Heeren te zijn, Rome maakt van haar een Koningin des Hemels.

De Marialeer doet ons duidelijk zien, dat de satan zich verandert in een engel des lichts. Welke leer is schijnbaar liefelijker en aantrekkelijker dan de Marialeer? Welke vereering schijnt verheffender dan de vereering van de Moedermaagd? Is niet de naam van Maria een hefboom geweest voor duizenderlei actie? En toch, de glorie van Maria verduistert de glorie van onzen Heiland. Er is maar een éenige naam onder den Hemel gegeven, door welken wij moeten zalig worden, de naam van Jezus. Hand. 4:12. De zaligheid is in geen andere, ook niet in Maria.¹⁶⁾

N.

K. M.

¹⁶⁾ Vgl. voor de Marialeer nog het hoofdstuk: Maria de Moeder van den Verlosser, in S. Klug, Het Katholieke Geloof, 1939, p. 237-247. Het is merkwaardig dat hier de Maria-leer zoo heel kort wordt behandeld.

Stemmen uit de staatscreatuur.

Toen zond Amasia, de Priester te Beth-El, tot Jerobeam den Koning Israëls, zeggende: Amos heeft eene verbintenis tegen u gemaakt in het midden van het huis Israëls; het land zal alle zijne woorden niet kunnen verdragen;

want alsóó zegt Amos: Jerobeam zal door het zwaard sterven, en Israël zal voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd.

Daarna zeide Amasia tot Amos: Gij ziener, ga weg, vlied in het land Juda, en eet aldaar brood en profeteer aldaar;

maar te Beth-El zult gij voortaan niet meer profeteeren, want dat is des Konings belligdom en dat is het huis des koninkrijks.

Toen antwoordde Amos en zeide tot Amasia: Ik was geen Profeet en ik was niet eens Profeten zoon, maar ik was een ossenherder en las wilde vijgen af;

maar de Heere nam mij van achter de kudde, en de Heere zeide tot mij: Ga heen, profeteer tot mijn volk Israël.

Nu dan hoor des Heeren woord; gij zegt: Gij zult niet profeteeren tegen Israël, noch druppelen tegen het huis Israëls.

Daarom zegt de Heere alsóó: Uwe vrouw zal in de stad hoereeren, en uwe zonen en uwe dochteren zullen door het zwaard vallen, en uw land zal door het sneer uitgedeld worden; en gij zult in een ontrein land sterven, en Israël zal voorzeker uit zijn land gevankelijk worden weggevoerd. Amos 7:10-17.

Den naam „staatscreatuur” hebben we vaak gegeven aan de door Willem I aan de nederlandse kerk opgelegde bestuursinrichting.

Wij vreezen, dat thans het drijven van centralisatie-propagandisten ons links en rechts gaat afzetten met staatscreaturen. Voordat wij door de macht der met ons in oorlog zijnde mogendheid worden gedwongen, loopen zij, al of niet na een onderhoud met een niet nader verantwoordelijke secretaris-generaal, de één nerveus, de ander weloverwegend, allerlei bestuursinstanties af, zeggende: laat uw organisatie toch mee-centraliseeren, want anders vischt ge straks achter het (staats) net. Breng de jeugd onder staatsbemoeding. Breng de pers, ook de kerkelijke, daaronder. Breng de vereenigingen eronder. Zoo willen zij ons murw maken, opdat de oorlogvoerende mogendheid straks kunne zeggen: het is al staatscreatuur wat ik zie; deze natie van slappelingen heeft zichzelf geruischloos klaargemaakt voor de gelijkschakeling: haar geschiedde naar haar versuften wil...

Staatscreatuur: hier een weinig, daar een weinig, binnenkort overal.

Nu, Amos wist er óók al van. Er was in het tienstammenrijk, waar hij zijn profetische werkzaamheid verrichtte, een koning gekomen, een echt „verlicht despoel”, die veel van gelijkschakeling hield: ze was het groote machtsmiddel voor een alleenheerscher, die de theocratische gedachte misten. De man heette Jerobeam; hij had dat groote, lastige ding, dat kerk heette, ingeschakeld in den staat, de priesters staatsambtenaren gemaakt, dan werden ze vanzelf wel zoet, en de spits afgebeten van de pijlen der religie. Die waren elders zoo ongelooflijk scherp.

Religieuze autarkie!

Sedert dien was er een golf van afval heengegaan over het tienstammenrijk. En nu zendt de Heere tot het in zóóverre gelijkgeschakelde tienstammenrijk een man uit het nog niet gelijkgeschakelde tweestammenrijk. Die man is Amos, onze profet. Hij durft nog opponeeren tegen koningen, ook tegen zulke absolutistische als Jerobeam. Hij durft nog voor den tempel het recht vindiceeren om zelfstandig te spreken, ook al zouden de „princen” ertegen zijn.

Vandaar, dat Amos in conflict komt met de stroomannen der staatscreatuur. Daar hebl ge b.v. Zijne Eminentie Amasia. Eerste Rijks-Priester te Bethel. Een man „in bontjas”, zou iemand zeggen in 1940, maar bij de overheid van Samaria uiterst welkom, want hij is eerst Staatsambtenaar, en daarna Religieus Warenbezorger. Bisschop van de niet zoozeer „belijdende”, als wel „Nationale” Tien-Stammen-Rijkskerk. Rijksbisschop, heelemaal van en vóór het régime, moet u weten. Residentie heeft hij te Bethel: want daar heeft de Grondvester van het Rijk, Jerobeam I, den staatseerdienst ingesteld. En de huidige Jerobeam II volgt staag het spoor van zijnen grooten voorganger.

Maar nu is daar juist te Bethel die lastige tweestammen-hoerenprofeet Amos binnengekomen, en houdt daar redevoeringen tegen afval, en meer van zulke afreuzende thema's van Reactionairen. De man móét weg, liefst met een zoet lijntje; anders wordt het volk nog wakker, en volksinstincten kunnen lastig zijn. Daarom gaat er vanwege Rijksbisschop Amasia, Hoofd der Rijkskerk, en Leider van den Centralisatiedienst, afdeling Religie, een boodschap naar Jerobeam II: die dweper uit de Belijdeniskerk van het Tweestammenrijk wordt staatsgevaarlijk: zijn woorden zijn tegen onze Staatscreatuur gericht, en dus tegen den Staat; hij móet voor het Rijksgerecht gedaagd worden, want zulke kankeraars zijn even gevaarlijk als samenzwervers („verbintenis”, vs. 10, — samenzwering). Het land zal zijn woorden niet kunnen dragen: hij verstoort onze rijkseerheid en haar ideologie. Het is niet minder dan „hoogverraad” (prof. van Gelderen). Deze lastige volksmemmer heeft Jerobeam's ondergang voorspeld, aldus rapporteert de Rijksbisschop. Het was wel niet waar, want Amos had slechts den ondergang van Jerobeam's dynastie aangekondigd. Maar bij snel recht worden de aanklachten wel eens meer onauwkeurig geformuleerd. Ook heeft hij de deportatie der bevolking aangekondigd, die Amos. Hij breekt daarmee het moreel der burgerbevolking: men moet haar beschermen tegen die deprimeerende berichtgeving. Weg met den man; laat men van hooger hand hem het zwijgen opleggen.

Aldus Amasia: dat later alles precies zoo kwam als Amos heeft voorspeld, weten wij. Hij wilde het niet weten.

Naast deze officiële actie bij de Autoriteiten komt er nu een officieuze, beter gezegd: een semi-officiële, die particulier blijft. Dat is altijd makkelijk als men met lastige lui te doen heeft: ze weten dan nooit precies, waar ze aan toe zijn. Dat laatste is trouwens de bedoeling: onzekerheid in de bewegingen van uw tegenstander maakt hem murw. Zonder daarom de officiële beslissing van de Rijksregering zelf af te wachten, geeft Amasia, die immers met haar in verbinding staat, na korter of langer tijdsverloop (v. Gelderen) Amos een niet onduidelijken particulieren wenk: Amos moet er maar op rekenen, dat zijn zoogenaamde reformatiewerk tóch verboden wordt door de Autoriteiten, laat hem de wijsste partij kiezen, en zelf het oppositiebijtje er bij neerleggen. De heer Amasia neemt zelfs allures van Autoriteiten aan: te Bethel zult ge niet meer profeteeren: men heeft in uw optreden aanleiding gevonden tot een spreekverbod. Luister naar een goeden raad (de strenge man kan ook weer gemoedelijk zijn): neem de wijk naar het tweestammenrijk, waar ge trouwens thuis hoort, en zet dáár uw arbeid voort, eet dáár, judeesch profet, uw brood. Zoo luidt het advies. Profeten, die brood eten, — men kent de spreekwoordelijke uitdrukking. Amasia neemt eenvoudig aan, dat profeteeren een kwestie van broodwinning is; zoo redeneeren wel meer de menschen, die u waarschuwen, vooral niet tegen den stroom der vermeende of verwachte meerderheid op te roeien; anders zou men zichzelf maar „vernietigen”. Welnu, Amos, hier gaat de grond onder uw voeten branden, want hier is het een koninklijk heiligdom, een RIJKStempel (Van Gelderen), of STAATStempel (Ridderbos). U hebt in feite majesteitsschennis bedreven: dat ziet er kwaad voor u uit. Wat eenmaal in het staatsleven ingeschakeld is, wordt met den sterken arm daarin gehouden.

Maar Amos blijft het antwoord niet schuldig. Hij was van huis uit geen profet, en geen profeten-zoon, d.w.z. niet krachtens geboorte behorende tot het profetengilde (Ridderbos). Hij was geen lid van de Nationale Judeesche Corporatieve Profetenkamer, zooals al die betaalde, de staatsleiding almaar naar de oogen ziende valsche profeten het wel zijn in de Israëtelische... die huurlingen, die altijd zeggen, dat de staatsleiding gelijk heeft, en er „een bontjas”, en meer, mee verdienen, juist zij! Zijn herdersondrijf kan hem best onderhouden; „en staan hem niet, wanneer

hij van Juda's hoogland afdaald, de vruchten ten dienste van de sycomoren, welke de Sefela in menigte oplevert (1 Kon. 10:27?) (Van Gelderen). Neen, niet uit winstbejag, maar krachtens goddelijke roeping treedt Amos op. Zóó iemand laat zich niet intimideeren, om de wijk te nemen. Juist omgekeerd: hij valt aan. Maar dan met het zwaard van het Woord, dat hem zijn God weer geeft. Amasia is kwaad, omdat Amos tegen het syncretisme spreekt, d.w.z. tegen het vermengen van den dienst van Jahwe met dien der Baals, wat de profeten steeds „hoererij” genoemd hebben, een afhoereeren van den Heere! Maar Amasia's eigen vrouw zal straks letterlijk afhoereeren: de schande van het hoereeren zal men straks aan Movrouw van den Staatspriester waarnemen, en ieder zal er het zijne van denken. Het zal publiek zijn „in de stad”. Het kan een hoereeren uit a r m o e d e wezen, om (Ridderbos) in haar levensonderhoud te voorzien (als haar man is gedeporteerd naar het concentratiekamp in het buitenland, deeltende in de door Amos bedreigde straf over de geestelijke hoererij. Reeds dan is deze daad van wanhoop een bewijs van corruptie in de hoogste kringen. 't Kan ook nog anders wezen: „het is bij de innamen van steden wel voorgekomen, dat de vrouwen der overwonnenen zich maar al te gewillig toonden jegens de overwinnaars”, en aan „zoo iets” denkt prof. v. Gelderen hier. Het prestige van Amasia zal in elk geval wég zijn: want er was geen geestelijke weerstand meer bij wie de sneer likt van rijkskandelaars, zelfs al is het ten koste van het Woord des Heeren, en van de waarheid. Bij het naderend oordeel zal Amasia zijn kinderen verliezen. Zijn grondbezit valt in vijands handen dan, en wordt verkaveld en verknijpt. Hij heeft geen toekomst en geen erfrecht meer. En zelf wordt hij gedeporteerd. Hetzij bij de inneming van Samaria, hetzij bij de deportatie van een deel van het volk onder Tiglath-Pileser (Ridderbos), hetzij op nog anderen tijd is deze profete vervuld aan Amasia, den profetenjager... uit winstbejag, uit staatsoverweging allicht ook, in elk geval uit den geest van corruptie, die altijd in het syncretisme werkt, en in den oogendienst, die ook de religie uittevert aan staatsgeweld.

Parallellen, parallellen, denkt iemand.

Ja, zeker, ze zijn er: de wereld staat altijd voor dezelfde conflicten, en het is zeer goed, dat te weten.

Maar parallelkunst grijpt den zin niet. Hier is de worsteling van Judea (tweestammenrijk) tegen Israël (tienstammenrijk). Minder slordig uitgedrukt: van de orthodoxie, die in „belijdend” Judea (met Jeruzalem) nog langer stand gehouden had, en in Amos een naar buiten tredend getuige had ontvangen, tegen het staatsabsolutisme en syncretisme van Israël. Van het ware heiligdom, waar de belofte van Messias aan gegeven was, tegen het valsche van Bethel (en Dan), het staatscreatuur van Jerobeam I.

En nu wordt het conflict Amasia—Amos een conflict van Antichrist tegen Christus. Christus wil komen uit het onvervalschte Israël, d.w.z. uit dat Abrahamszaad, dat „naar den Geest” geboren is, uit het overblijfsel-der-verkiezing. Uit het volk, dat zich het hart door Amos laat besnijden. Dat volk heeft deze Amasia vergiftigd, en verbasterd; toen hij het Woord liet wijken heeft hij met al zijn pochen op Abraham's „ras” venijn gespoten in zijn aderen. En nauwelijks komt de tegenslag, en grijpt een buitenlandse macht zijn ras naar de keel, of de weerstand is weg; de innerlijke corruptie treedt aan den dag; in een schandaal eindigt de geschiedenis van de first lady van Bethel. Jahwe gebruikt dat schandaal bij voorbaat als symbool; zóó hoereert in dit Rijk mijn bruid, het volk, af van zijn God, haar Man, — denk aan de vrouw van Hosea, denk aan de vrouw, meleen, van Lot.

Familiegeschiedenis. — maar dan tevens staats- en kerk-geschiedenis. Waarom mócht Jerobeam den priesterdienst niet inschakelen in de staats-machinerie? Omdat, zooals men te Jeruzalem nog wel weet (al is ook daar straks het syncretisme ingedrongen), omdat Jahwe wil, dat de ambten van profet, priester, koning, niet in één man zijn vereenigd. Ze worden één in Christus; maar die zal dan ook, belast met dit drievoudig ambtsgezag, drievoudig dienaar zijn: knecht, in slavengestalte, die zijn leven geeft, niet één, die dat van anderen neemt. Om Hem af te beelden, moet in Abraham's volk de profet geen priester, de priester geen koning zijn: wie als Saut, dan wel Uzzia toch dien kant uitgaat, wordt met een nederlaag, dan wel met melaatsheid gestraft. De verwerping van de gelijkschakelingsmethode onder Israël—Juda was van 's Heeren wege een openhouden van de baan voor Christus, den Theocratischen Priester-Koning-Profeet. Op dat zou blijken, dat alle gezag heeft te dienen, wil het zegenen; dat de heerschappij van 't Woord zich niet laat verdoezelen, maar vrij ook tot de staatsmacht komt; en opdat de kerk zou weten, dat haar theocratische Koning haar Archee, haar Leider is, ook al zijn de mandamenten der princen nóg zoo daartegen.

In dit licht bezien we ook heden ons bezet gebied. En bidden voor ons koningshuis, opdat het aan de kerk een stil en gerust leven moge

kunne
opdat
corrup
ren ar
ban, d
bidder
zaken.
felenz
Over

mmmm
K

„OP

Onde
brochur
dr Col
deze br
klapper

Reed
doet ge
zijn ha
ons vo
warring
of part

Ook
gehoor
zich op
staats
Zoo
aan he
rustige

Wat
gesold
Men m
voegen
En dan
het bes
allerlei
model.
fascisti

Maar
hebben
Maar z
zweken
meisjes
sociali
en met
menige
forum

die nar
genoem
officiële
oorlog
van on
zullen
den Ch
schapp
dat ze
de wj
De gr
ongerej
behoorl
kracht
schapp
ten. Wi
maar e
gen, te
zijn oo
het do
dat hij
ons „t
me vat
schreve
vástho

Maar e
de onl
geprop
dend, t
Werl

En t
en oor
we nie
ons va
recht
overwe
Want
neerl,
kende
Zeitun
zijn br
Londer
thans
op het
Het
Maar
logarec
waard
overhe
Bij l
voor e

Veldtocht der liefde.

Onophoudelijk bewegen zich onze gesprekken rondom het thema „oorlog”. Het is niet mogelijk dat twee menschen elkander ontmoeten zonder dat zij de kansen der strijdende mogendheden wikkelen en wegen. Velen trachten in hun gedachten en woorden den loop der gebeurtenissen te dwingen in een bepaalde, door hen gewenschte, richting. Zoo zal het altoopen, zij zijn daar zeker van, dat wil zeggen: zij willen het zoo! (Judee moete! Al maken wij ons nog zoo dik en toonen ons flinker dan flink, de leugels van het wereldbestuur liggen niet in onze handen. Die liggen in de doorboorde handen van den Christus Gods. Broeder, zuster, laat Hem besturen, waken: 'tis wijsheid wat Hij doet. Het woord van den Heere mag weleens voor onze ooren herhaald: Vraagt Mij de toekomstige dingen en vertrouwt Mijn zonen en het werk Mijner handen aan Mij toe! (Jesaja 45:11, vertaling Ridderbos).

Niet alleen dat wij gedurig met de oorlogsgebeurtenissen bezig zijn, maar zij hebben ook sommingen innerlijk in een toestand van verbittering gebracht. Dat wij bedroefd zijn, ons verslagen gevoelen, ons voor Gods Aangezicht verootmoedigen, dat wij niet luchtig daarhenen leven en de gebeurtenissen ons niet innerlijk onberoerd laten, dat spreekt vanzelf, behoort het althans te doen. Maar als ons hart de felle melodie neuriet van het lied van den haat, dan hebben wij de gebeurtenissen verkeerd be-leefd. De reacties van de belijders op het wereldgebeuren moeten verschillen van die van de menschen, die God niet kennen en anders is het niet goed met ons gesteld.

Wij zullen ons ook in dezen tijd, in de huidige omstandigheden, tegenover de menschen, die ons thans omringen, als christenen en christinnen moeten gedragen. Onze gezegende Heere is waarlijk niet in de wereld gekomen om brandstof te werpen op het vuur van den haat. Hij heeft ons een anderen levensregel geschreven: Hebt uw vijanden lief, zegent ze die u vervolgen, doet wel degenen die u haten en bidt voor degenen die u geweld aandoen. Hij heeft ons niet geleerd: als uw vijand hongert, doe alsof hij lucht voor u is — maar spijzig hem! Dat is de levenshouding, waarin de Heere zijn discipelen wil zien, waartoe Hij hen begonadigen wil door de werking des Heiligen Geestes. Deze les zullen wij moeten leeren, broeder en zuster. Wij zullen elke opwelling van haat en bitterheid moeten leeren zien als een stuk van die afschuwelijke zonde, waarom wij in Adam zijn verdoemd en waarvoor de Heere Jezus Zijn bloed heeft vergoten. Wij zullen liefde, concrete liefde tegenover hen over wien ons hart gram was, moeten leeren beschouwen als een stuk der verlossing, door Christus aangebracht, en een loof van het nieuwe leven, als de gehoorzaamheid, waartoe de Doop ons vermaant en verplicht.

Gemakkelijk is deze les niet, zij gaat tegen vleesch en bloed in. De menschen zullen ons mogelijk voor slap schelden en van aanpassing betichten. Toch is hier het ware heldendom: Die zijn geest beheerscht, is sterker dan die een stad inneemt!

De geloovige vereniging met deze liefdeswet Gods zal ook na beëindiging van den strijd herstel kunnen teweegbrengen in een verscheurde wereld, indien zulk een herstel ons nog door God genadiglijk zal worden vergund. Wij zullen, helderder dan tevoren, moeten leeren beseffen dat iemands geluk nooit kan rusten op het ongeluk van een ander. Toenaadring — zij het ook niet door menschelijke eenheidsmanie — toenaadring eischt Gods orde en dezer tijden nood! Zoodan, broeders, wij zijn schuldig. Niet aan het vleesch om naar het vleesch te leven, want indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterven en zult gij met deze tegenwoordige, booze wereld vergaan. Maar indien gij door den Geest de werkingen des lichaams doodt, zoo zult gij leven!

N. B.

CORRESPONDENTIE.

Tot onze spijt moeten we, in antwoord op de zeer vele aanvragen, mededeelen, dat van de Juni-nummers en van de nummers van 5, 12 en 19 Juli geen exemplaren meer beschikbaar zijn.

Waardeert gij „De Reformatie”?

Geef het blad dan ook Uw steun door plaatsing van Uw geboorte-, verlovings-, huwelijks- en overlijdensberichten!

kunnen bieden in alle godzaligheid en eerbaarheid: opdat de Christus hier zijn plaats behoude, en alle corruptie, die religie, Woord en kerk wil uitleveren aan wat vreemd is, getroffen worde met den ban, die over Amasia kwam. Wij bidden dit. Wij bidden niet tegen personen. Wij bidden wel tegen zaken. Wij bidden hardop. Boerenzonen en profeten zonen.

Over volk en ras de heerschappij van 't Woord! K. S.

KERKELUK LEVEN

„OP DE GRENS VAN TWEE WERELDEN”. (1.)

Onder dezen titel heeft dr H. Colijn onlangs een brochure gepubliceerd. Zien wij het wel, dan heeft dr Colijn in den zwaren tijd, dien wij doorleven, met deze brochure leiding willen geven aan ons onder harde klappen bedruisd geworden volk.

Reeds als zoodanig moet ze ons welkom zijn. Het doet goed, een vaste en loyale hand te voelen; er zijn handen genoeg, die aan het gewonde lichaam van ons volksbestaan rukken en ajorren, om uit de verwarring winst te halen voor hun speciale beweging of partij.

Ook om een andere reden verdient dr Colijn's stem gehoord te worden. In hoofdtrekken baseert dr Colijn zich op de feiten, maar dan met behoud van wat staatsrechtelijk bindt, en leiding geven moet.

Zoowel die nuchtere werkelijkheidszin, als die band aan het geldende staatsrecht, ontbreekt in deze onrustige dagen maar al te vaak.

Wat het eerste betreft, — wat wordt er al niet gesold met den nederlandschen „werkelijkheidszin”? Men moet, zoo hooren we van allerlei kant ons toevoegen, de feiten onder het oog zien. De feiten! En daarop ziende, zoo vernemen we dan, is het maar het beste, dat wij, nederlanders, zelf ons in allerlei opzicht gaan schikken naar buitenlandsch model. En met huid en haar ons laten steken in een fascistisch pak.

Maar wat zijn die feiten dan toch? Zeker, wij hebben moeten zwichten voor militaire overmacht. Maar zijn we ook in den geestelijken oorlog bezweken? Zijn er geen gereformeerde jongelingen en meisjes, die over de leer van facisme en nationaal-socialisme grondiger en derhalve beter ingelicht zijn en met meer succes zouden kunnen debatteeren, dan menigeen, die onder onze volksgenooten voor het forum optreedt als leider van nederlandsche jeugd, die naar den naam van het duitsche staatshoofd is genoemd, — reeds in den tijd, waarin — ook volgens officiële formules — ons land met Duitschland in oorlog is. Men roept van zekere zijde om „de besten” van ons volk. Feit evenwel is, dat van diezelfde zijde zullen worden uitgealoten, ja, vervolgd, belijders van den Christus, die, al of niet dragers van een wetenschappelijken titel, toch te goed onderlegd zijn, dan dat ze wetenschappelijke blunders konden slaan op de wijze der jongste Nostradamus-reclame. Feiten? De grondslag der feiten? Maar onze intellectuele ongereptheid, onze vrijheidszin, onze liefde voor een behoorlijke courant, onze geloofsworsteling, onze spankracht in het afwikkelen van godsdienstige, wetenschappelijke en kosmopolitische taken, dit zijn óók feiten. Wie dit alles negeert, en ons verleiden wil, om nu maar den nationaal-socialistischen doop aan te vragen, terwijl de vrede nog niet geteekend is, die sluit zijn oogen voor de feiten. Hij wil ons geblinddoekt in het doopbassin geworpen hebben. Ik ben er zeker van, dat hij met ons niet bidt. Tegenover hem zullen wij óns „tenax-pakket” hebben te stellen, ik bedien me van dit woord onder verwijzing naar hetgeen we schreven over dr v. d. Vaart Smit. „Tenax” betekent: vasthoudend, taai, koppig, volhardend, niet loslatend. Maar dan willen we tenax zijn niet ten aanzien van de onlangs van Koninginnegracht 70, Den Haag, uit gepropageerde opvattingen, doch „Tenax”, vasthoudend, aan onze geloofsbelijdenis.

Werkelijkheidszin!

En nu dat tweede: band aan het geldend volkeren- en oorlogs- en staatsrecht! Waar moet het heen, als we niet met beide handen, desnoods tot bloedens toe, ons vastklemmen aan het beschreven recht? Dat recht op eigen gelegenheid loslaten, ik zeg het weloverwogen, is in den grond der zaak verraad. Want dat recht is mede door onze Koningin geponeerd, die haar handteekening plaatste onder het bekende verdrag, waaraan nog onlangs de „Frankfurter Zeitung” zich bleek te refereren. Dr Colijn merkt in zijn brochure op (bl. 51/2), dat „contact met de naar Londen uitgeweken Nederlandsche Regeering” er thans niet is. „Ook ontbreekt het orgaan daarvoor op het oog en blik.”

Het zal niet kunnen betwist worden.

Maar wie zich ten strengste aan het geldend oorlogsrecht houdt, die heeft toch daarin contact bewaard met de Koningin, en met het haar toekomstige overheldsgezag.

Bij het volgen van deze lijn zal hij bewaard worden voor de fout van iemand, die, naar ik meen, verder

niet hier in bespreking behoeft te komen, dan zooover zijn voornemen betreft, om den corporatieven staat in Nederland te importeeren; we hebben onlangs over dat begrip „corporatief” reeds een en ander opgemerkt. Dit voornemen werd door bedoelden schrijver uitgesproken in verband met een op zichzelf sympathieke poging, om leiding aan ons volk te geven. Hij wilde dit doen in onverbreekelijke trouw aan onze Koningin. Maar naar onze meening zal, wie Haar werkelijk trouw is, slechts dan in overeenstemming zijn met letter en geest van het Haagsche Verdrag, waaronder de naam der Koningin staat, indien hij thans geen enkelen anderen staat hier zoekt te bevorderen, dan dien wij hadden op 10 Mei 1940, toen vreemden ons land binnenrukten. Want juist tegen het gevaar der aantasting van het staatsverband, een gevaar, thans ondersteld als van buiten komende, heeft óók de Koningin, voor haar deel handelende, bij voorbaat beschutting gezocht in het Haagsche Verdrag. Wij zullen in de huidige verlegenheidsituatie moeten weerstand bieden aan elk streven tot staatsverandering, zelfs, al zouden wij meenen, de Koningin daarmee welgevallig te zijn. Zij moet, zooover het aan ons ligt, het huis-van-staat terugvinden, zooals ze het verlaten heeft, noodgedwongen. Moeten er veranderingen komen, goed, maar dan langs den legalen weg, en na het herstel der orde.

Hoe goed doet het, daartegenover de stem van dr H. Colijn te hooren. Hij wil geen anderen staatsvorm bepleiten, laat staan forceeren. Hij wil evenmin de politieke verdeeldheid negeeren. „Alleen een stap, die spontaan door het geheele volk zou worden gesteund, zou er toe kunnen bijdragen, dat de Duitsche Regeering rekening hield met den eenparigen wensch van Nederland, om, na den vrede, weer een Oranje te zien aan het hoofd van een herboren, zelfstandigen Nederlandschen Staat”. (53.) En daarom gaat dr Colijn niet als Leider zich opwerpen, doch wil hij, „dat de leiders van de groote politieke partijen van weleer de handen ineen slaan”. Teneinde langs dien volkomen legalen weg, dien men ook vóór 10 Mei 1940 op elken willekeurigen dag zou hebben kunnen en mogen inslaan, ieder in eigen kring het besef te doen verdiepen van waar het om gaat, en vervolgens een nationaal front te vormen, „gerepresenteerd door personen, die met recht kunnen spreken namens een overweldigende meerderheid van het Nederlandsche volk”.

Hier wordt met het woord „nationaal” niet revolutionair gesold, doch legaal gewerkt.

We stellen ons voor, enkele opmerkingen te geven aangaande dr Colijn's brochure. Ze is zóó geschreven, dat ieder haar bedoeling vatten kan. Waarmee niet gezegd is, dat ieder haar ook beoordeelen kan. Ondergeteekende althans vermag dit niet, zooover ze het economisch leven betreft. Die kennis is hem te hoog, dat terrein te vreemd, die problematiek te ingewikkeld.

Maar er zijn enkele andere punten, waar we bij willen stilstaan.

Tot zoover hadden we geschreven op Zaterdag 20 Juli. Bovenstaande copie was dan ook bestemd geweest voor ons vorig nummer, doch bleef wegens plaatsgebrek toen liggen. Thans zijn we weer een week verder, en inmiddels is de klok doorgelopen.

In nauw verband met de bedoeling van dr Colijn's brochure is deze week komen staan de oprichting der z.g. „Nederlandsche Unie”, geleid door een drietal mannen, die ons persoonlijk veelszins sympathiek zijn. Zij willen ons volk vereenigen op enkele programapunten. Voorzover zij zullen kunnen duidelijk maken, dat zij aanstonds veel grooter menschenmassa achter zich aan kunnen krijgen dan de N.S.B. ooit heeft vermogen te trekken achter haar vaandels, zal deze beweging ongetwijfeld verhelderend kunnen werken. Het staat voor ons vast, dat de groep, waarvan Mr Rost van Tonningen woordvoerder is, de man, die óns desnoods „naar den strot wil grijpen”, veel zwakker is dan degenen, die achter het bedoelde driemanschap zullen gaan staan.

Toch komt voor ons de vraag op: w a t t e d o e n ? In de wenschen van het driemanschap ligt naast veel sympathie ook een en ander, dat ons onaanvaardbaar schijnt, b.v. het opheffen van politieke tegenstellingen. Uit godsdienstig oogpunt is dit verlangen ons onaannemelijk: wij zijn te lang in de school van Groen en Kuiper geweest.

Maar dat is het eenige niet, wat ons bezwaart. Niet slechts een deel van wat het driemanschap wel neemt, wekt onze bezorgdheid. Deze wordt voor een ander deel ook opgewekt door de omstandigheid, dat de drie-mannen een paar punten niet noemen, die dr Colijn wél te berde brengt!

- Wij noemen: a. het Oranje-huis; b. onze onafhankelijkheid.

Wij laten ons niet in met de vraag waarom het driemanschap deze punten heeft weggelaten van zijn program-van-samenbinding. We hebben wel vermoeden, die zich gronden op vertrouwelijke mededeelingen, maar mogen, zeer tot onze spijt, daarover onzerzijds geen perabespreking openen. Het staat eventueel aan anderen, in dezen het zwijgen te verbreken.

Wat wij wel mogen, dat is, nu geen enkele overheidsinstantie ons het spreken over dr Colijn's brochure (Zie vervolg op blz. 334)

chten ten... Soela in (Gelderens). ons godde- mand' land men. Juist et zwaard eer geeft. et syncre- n van den s, wat de bben, een sia's eigen eeren: de atraks aan nemen, en al publick reeren till ar levens- gedepor- nittenland, af over de daad van hoogste het is bij en, dat do al te ge- en aan Het pres- zijn: want hij wie da is het ten de waar- masia zijn all in vijn verknijpt. E meer. En e inneming n een deel Ridderbos. tie vervuld winsbejag, k geval uit het synd- die ook de d. altijd voor ed, dat te Hier is de c) tegen Is- uitgedrukt: Judea (met n had, en ge had ont- syncretisme waar de tegen het ceatuur van -Amos een s. Christus l, d.w.z. uit st' geboren it het volk, nijden. Dat verbasterd; met al zijn gespoten in tegenlag, t zijn ras ; de inner- een schan- e first lady al bij voort Rijk mijn ar Man, — i de vrouw, vens staats- Jerobeam i de staats- uzalem nog syncretisme de ambten i één man Christus; dnevoudig in: knecht, l, niet één, af te beel- rofeet geen n: wie als gaat, wordt schheid ge- schakelings- n 's Heeren or Christus, rofeel. Op- dienen, wil n 't Woord ook tot de zou weten, eheeg, haar der princeen ons bezel gshuis, op- leven moge